

Press Release | הודעה לעיתונות | Nota de Prensa

חברות ברזל | 1 בינואר, 2024 | תמונת מצב

גבראל חיון, המכון הדיפלומטי

רצועת עזה

ישראל מסיימת את החודש השלישי של המלחמה. מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר שברה את כל כללי המשחק בסכסוך העתיק עם הטרור. בדרך כלל, תגובות לכל פעולה של אחד הצדדים היו פרופורציונליות לנזק שנגרם. לדוגמה, אם חיזבאללה יפציץ בית מגורים, ללא נפגעים, ישראל תתקוף את הנדל"ן הריק של הארגון.

התקפת חמאס הייתה טבח אמיתי. חמאס נקט באכזריות שלא נראתה מעולם בישראל ובכל מקום אחר בעולם. לכן קיבלה ישראל את ההחלטה לחסל את חמאס. ההגדרה של חיסול אינה ברורה. זה יכול להיות חיסול הזרוע הצבאית, הריגת חסידיה או הרחקת חמאס מהממשל ומהמפה הפוליטית של האזור. כצפוי:

- חמאס הכין אינספור "הפתעות לא נעימות" לצה"ל: פצצות, מלכודות, מנהרות נפץ ונסינות לחטיפת חיילים.
- שימוש ב"מגינים אנושיים" - בני הערובה של ישראל וכן האוכלוסייה האזרחית הפלסטינית.
- רגישות לדעת הקהל הבינלאומית ובעיקר של מדינות אשר אזרחיהן בין החטופים.

לבנון

במקביל, ישראל מתמודדת עם חיזבאללה בגבול הצפון עם לבנון. בשלושת החודשים של המלחמה, חיזבאללה מתחמם ומסלים את הסכסוך מדי יום יותר ויותר. יש לנו אלפי תקריות, מעל למאה אלף עקורים, פגיעות בנפש וברכוש, שלא מגיעים למסה קריטית של הכרזת מצב מלחמה.

תימן

החות'ים פתחו במתקפת טילים וכטב"מים ופגעו בספינות מטענים עם ובלי זיקה לישראל. עובדה זו בלבד, גרמה בפועל להפסקת המעבר בתעלת סואץ, באופן שמאריך את זמני השינוע לאירופה בשבועיים נוספים, מעלה את מחירי הסחורות ופרמיות הביטוח ופוגע בצורה קריטית מהכנסות מצרים מדמי מעבר בתעלה.

איראן

איראן היא המוח, נותנת החסות והמנחה של כל ארגוני הטרור באזור, עם זרועות בסוריה, אלג'יריה, ונצואלה וארגנטינה. עבור איראן, ישראל היא "השד הקטן". אחת המטרות של איראן היא לחסל את ישראל לחלוטין. איראן מוציאה איומים יומיומיים נגד ישראל. אבל עד כה היא לא תוקפת את ישראל ישירות, אלא, באמצעות שלוחותיה, ארגוני טרור. איראן גם מתספקת בכלים מתקדמים את אויבינו ומשתפת איתם מודיעין.

ארה"ב

ישראל רגישה מאוד לדעה בינלאומית, במיוחד ממדינות האיחוד האירופי, בעלות בריתנו ושותפי הסחר שלנו. ארה"ב החליטה להראות את תמיכתה, לשלוח תחמושת וציוד כדי לשמר את העליונות הישראלית באזור. בין היתר, שתי נוסאות מטוסים אמריקאיות הוזנקו לקירבת למים הטריטוריאליים של ישראל, כדי להרתיע את איראן וחיזבאללה מלהיכנס למלחמה. צי זה כבר בלם לא מעט תקיפות מתימן. בהדרגה דעת הממשל והקהל האמריקאי מביעים קולות נחרצים יותר ויותר להפסקת הלחימה מצד ישראל.

החברה הישראלית

ממשלת ישראל אינה מנהלת את המלחמה כפי שהיא צריכה להיות. עם זאת, החברה האזרחית הפגינה עוצמה מרשימה, וכך גם מערכת הביטחון וצה"ל, המשטרה ומערכת הבריאות. החוסן והמסירות של כל גווי האוכלוסייה מעודד מאוד ומהווה ובזכותו, ההתאוששות מהמשבר תהיה קצת קלה יותר. בין אזרחים שאיבדו את בתיהם בתקופה, לבין אנשים שפוננו כאמצעי מניעה, יש לנו יותר מ-120 אלף פליטים ישראלים במרכז הארץ.

בני ערובה

חמאס מחזיק יותר מ-130 בני אדם, רבים מהם אזרחים, ילדים, תינוקות, קשישים ואזרחים זרים אשל מספרם המדויק, מצבם ובריאותם – לא ידועים. הגורם האנושי חשוב, שכן גם על ישראל וגם על מדינות המוצא של החטופים מוטלת החובה לשמור על חיי אזרחיהם. עלינו לזכור שחמאס אינו אומה המחויבת לאמנות בינלאומיות כמו אמנת ז'נבה ביחס להגנה על אזרחים בזמן מלחמה. לכן, איננו יודעים עליהם דבר והצלב האדום טרם ביקר

את בני הערובה. חלק מבני הערובה מוחזקים בידי ארגוני טרור אחרים כמו הג'יהאד האיסלמי הפלסטיני, עבריינים וחמולות. חמאס לא רוצה לחשוף את מספרם או מצבם של החטופים, כמדד ללחץ ולוחמה פסיכולוגית.

ניתוח צופה פני עתיד לתקופה הקרובה

קשה מאוד לחזות מה יהיה המצב בחודשים הקרובים. באופן כללי, ישנם שני תרחישים, עם הרבה נגזרות והשלכות.

מלחמה מוגבלת לעזה בלבד

צה"ל יישאר בעזה תקופה ממושכת, כדי לחסל את האיום הצבאי והטרור מחמאס. במקרה כזה, המלחמה תהיה קלה להכלה, למרות המחיר הכספי והאנושי. ההשפעה על הכלכלה הלאומית תהיה מוגבלת. בחודש-חודשיים הקרובים תסתיים הלוחמה העצימה ונעבור לאחיזת שטח לתקופה ממושכת, נסיים את החלק הקרבי והתעשייה הישראלית תחזור לשגרה במהלך הרבעון השני והלאה. אין צפי אמיתי להחזרת כל החטופים

מלחמה גם עם חיזבאללה

זהו מצב מורכב הרבה יותר, שכן לחיזבאללה יש כוח צבאי עליון ומאות אלפי טילים, המסוגלים לשגר אלפי רקטות ביום, למשך מספר חודשים. המלחמה הזו תהיה כואבת והשפעתה עשויה להיות חמורה. ההערכה היא שמאתים אלף רקטות וטילים (יותר מכל ארסנל בעלות הברית יחד) מופנים כרגע לכל נקודה בשטח ישראל.

כלכלת ישראל

כבר כיום, אנו חווים פגיעה משמעותית בכושר הייצור, התפוקה והכנסות המדינה, בתוספת גידול ענק בהוצאות, שיקום, אחזקת הצבא, פיצויים ורכש. למרות זאת, המשק הישראלי הוא חזק וגם החמרת יחס החוב-תוצר וירידה צפויה בדרוג האשראי הוא בר שליטה בטווח הבינוני.

כלכלה גלובלית

סגירת מיצרי באב אל מאנדב, בחוף התימני בדרום ים סוף אינו בעיה ישראלית אלא בעיית ספנות גלובלית ולכן הפיתרון שלה יגיע בקואליציה של המדינות הנפגעות ובראשן מדינות האיחוד האירופי, ארה"ב ומצרים.

המשבר שלאחר המלחמה

ההפתעה בשבת, 7 באוקטובר, היא תוצאה של שורה של כשלים של צה"ל, שב"כ, מודיעין, לוגיסטיקה, תכנון והקצאת כספים. בנוסף לאחראים ברמה הטקטית, יש האחראים ברמה האסטרטגית, כלומר הממשלה והעומד בראשה. מחדלים אלו יחקרו ברצינות וביסודיות עם תום המלחמה. במקביל, עם ההכרזה על סיום המלחמה, מדינת ישראל תיכנס לתקופה של מחאות פוליטיות קשוחות, כשהעם ידרוש ועדת חקירה ממלכתית והחלפת כל האחראים. תהליך כזה יוביל ללא ספק למערכת בחירות נוספת אשר עשויה לשנות את מפת הגושים וסדרי העדיפות הלאומיים.

סיכום

2024 צפויה להיות שנת התמודדויות קשה ביותר. ברבעון הראשון תמשך הלחימה העצימה בעזה, עם שיחרור הדרגתי של צבא המילואים כדי לחדש את הפיריון במשק. ברבעונים 2-3 נעבור לשלב האחיזה, במקביל להסכמי הפסקת אש בעזה ובלבנון ורק לקראת סוף השנה נראה תחילת התאוששות כלכלית.

גבריאל חיון
המכון הדיפלומטי

+972 (0)50 606 2000 | info@DiplomaticInstitute.org | <http://www.DiplomaticInstitute.org>

המכון הדיפלומטי הוא הגשר העסקי-דיפלומטי בין ישראל לעולם. אנו מובילים חדשנות ישראלית למדינות רבות, מציעים טכנולוגיות מתקדמות מאומת הסטרטאפ ומנהלים תוכניות אקדמיות-פרקטיות בתחומי החדשנות, יזמות, האצה, חקלאות מתקדמת, יזמות מונחית לקוח, תעסוקה, מנטורינג ומנהיגות.